

De krachtlijnen van het nieuwe bewijsrecht

Beatrix Vanlerberghe

Hoofddocent Universiteit Antwerpen

Advocaat bij het Hof van Cassatie

Universiteit Antwerpen

Overzicht

- Inleiding
- Wijzigingen
  - Bewijslast
  - Bewijsstandaard
  - Versoepeling van het geregementeerde bewijsstelsel
  - Bewijsmiddelen

Inleiding

- Invoering van een nieuw Burgerlijk Wetboek met ingang van 1 november 2020
  - boek 1. Algemene bepalingen
  - boek 2. Personen, familie- en relatievermogensrecht
  - boek 3. Goederen
  - boek 4. Nalatenschappen, schenkingen en testamenten
  - boek 5. Verbintenissen
  - boek 6. Bijzondere overeenkomsten
  - boek 7. Zekerheden
  - boek 8. Bewijs
  - boek 9. Verjaring

Inleiding

- Algemeen : hervorming van het bewijsrecht
  - Geen revolutionaire hervorming
    - Behoud gereguleerd bewijs
  - Codificatie van het geldend recht
    - beginselen door rs en rl uitgewerkt worden in de nieuwe wet opgenomen
  - Modernisering
    - Aanpassing aan de technologische ontwikkelingen
    - Lijst van definities
  - Uitklaren van de knelpunten
    - Bijv. buitengerechtelijke bekentenis
  - Niettemin enkele belangrijke wijzigingen

- Belangrijkste wijzigingen
  - Omkering van de bewijslast wordt mogelijk
  - Het bedrag waarboven een schriftelijk bewijs vereist is, wordt opgetrokken naar 3.500 euro
  - Vrij bewijs voor eenzijdige rechtshandelingen (uitz. eenzijdige verbintenis tot het betalen van een geldsom of een in geld waardeerbare zaak)
  - Vrij bewijs van een rechtshandeling door een partij tegen derden

Bewijslast

Behoud bestaande beginselen:

Art. 8.4 BW: Regels die de bewijslast bepalen

Hij die meent een ander in rechte te kunnen aanspreken, moet de rechtshandelingen of feiten bewijzen die daaraan ten grondslag liggen.

Hij die beweert bevrijd te zijn, moet de rechtshandelingen of feiten bewijzen die zijn bewering ondersteunen.

⇒ dezelfde inhoud, maar ruimere omschrijving

Bewijslast

Toevoegingen :

- Verplichting om loyaal mee te werken aan de bewijsvoering (art. 8.4, derde lid : “Alle partijen zijn gehouden om mee te werken aan de bewijsvoering”)
  - ✓ Medewerking aan de uitvoering van onderzoeksmaatregelen
  - ✓ Verplichting om de bewijsgaring voor de tegenpartij mogelijk te maken

Bewijslast

- Introductie begrip 'bewijsrisico' in de wet
  - Art. 8.4, vierde lid : In geval van twijfel wordt hij die de door hem beweerde rechtshandelingen of feiten moet bewijzen, in het ongelijk gesteld, tenzij de wet anders bepaalt
  - = bevestiging van wat eerder door de rechtsleer werd aangenomen
  - Bewijslast $\neq$ bewijsrangorde

Bewijslast

- Mogelijkheid om de bewijslast om te keren
  - Art. 8.4, vijfde lid : De rechter kan, bij een met bijzondere redenen omkleed vonnis, in het licht van uitzonderlijke omstandigheden, bepalen wie de bewijslast draagt wanneer de toepassing van de in de vorige leden opgelegde regels kennelijk onredelijk zou zijn. (...)

Bewijslast

- Doelstelling : vermijden van zeer onbillijke gevolgen
- Voorwaarden : zie W. Vandenbussche
- Gevolg : grotere beoordelingsvrijheid – lagere voorspelbaarheid – meer geschillen – meer kosten

Bewijsstandaard

- Begrip :
  - Mate van overtuiging die vereist is opdat de rechter een betwist feit bewezen kan verklaren
- Algemene regel : zeker bewijs (art. 8.5 BW)
- Uitzondering : bewijs door waarschijnlijkheid
- Zie W. Vandenbussche

Versoepeling van het gereguleerde bewijsstelsel

- Oude regeling : art. 1341 BW
  - Akte is vereist voor rechtshandelingen met een waarde hoger van € 375
  - Geen bewijs door getuigen (of vermoedens) tegen en boven de inhoud van de akten (ongeacht de waarde van de rechtshandeling)

Versoepeling van het gereguleerde bewijsstelsel

- Nieuwe regeling :
  - Behalve in de gevallen waarin de wet anders bepaalt, kan het bewijs met alle bewijsmiddelen worden geleverd (art. 8.8 BW)
  - Akte is vereist voor rechtshandelingen met een waarde gelijk aan of hoger dan € 3500
    - Bedrag kan worden aangepast bij een in ministerraad overlegd koninklijk besluit
  - Geen bewijs door getuigen (of vermoedens) tegen en boven de inhoud van de akten (ongeacht de waarde van de rechtshandeling)

Versoepeling van het gereguleerde bewijsstelsel

- Uitzonderingen op het gereguleerde bewijs
  - Bewijs van eenzijdige rechtshandelingen (art. 8.10 BW)
    - Bewijs van aanbod, aanvaarding en betaling wordt vrij (nieuw!)
    - Bewijs van de datum van de (eenzijdige) rechtshandeling ten aanzien van derden blijft onderworpen aan een specifieke regeling (vaste datum)
      - » Oud art. 1328 BW : vaste datum vanaf
        - » Registratie van de akte
        - » Overlijden van een van de partijen
        - » Vaststelling van de hoofdinhoud in een authentieke akte

Versoepeling van het gereguleerde bewijsstelsel

- » Art. 8.22 BW : vaste datum vanaf
  - » registratie
  - » Vaststelling van de hoofdinhoud in een authentieke akte
  - » *Datum waarop een van de partijen de akte niet meer kan wijzigen, bijv. ingevolge overlijden*

Versoepeling van het gereguleerde bewijsstelsel

- Bewijs van een eenzijdige verbintenis om een geldsom te betalen blijft onderworpen aan een specifieke regeling
  - » Oud art. 1326 BW :
    - » Volledig met de hand geschreven of
    - » Met de hand geschreven 'goed voor' of 'goedgekeurd voor' met som of hoeveelheid voluit in letters geschreven
  - » Art. 8.21 BW :
    - » enkel de handgeschreven vermelding van de som of hoeveelheid voluit in letters is vereist

Versoepeling van het gereguleerde bewijsstelsel

- Bewijs tussen en tegen ondernemingen (nieuw art. 1348bis, inw. 1/11/2018; art. 8.11 BW)
  - Van een *voorwaardelijke* vrijheid van bewijs in *handelszaken* naar een *onvoorwaardelijke* vrijheid van bewijs tussen en tegen *ondernemingen*
  - Bijzondere bewijsmiddelen van de aanvaarde factuur en de boekhouding blijven behouden, mits enkele wijzigingen
  - Zie N. Appermont

Versoepeling van het gereguleerde bewijsstelsel

- Bewijs door en tegen derden
  - Bewijs door derden van rechtshandelingen waaraan zij vreemd zijn : vrij (art. 8.14, eerste lid BW)
  - Bewijs door partijen tegen derden van een rechtshandeling : vrij (art. 8.14, tweede lid BW; nieuw!)

Bewijsmiddelen

- Bewijs door een ondertekend geschrift
  - Definitie 'geschrift' : art. 8.1.1°
    - Leesbaarheid : verstaanbare tekens aangebracht op een drager
    - Duurzaamheid : toegang tot de drager voor de periode die is afgestemd op het doel waarvoor de informatie kan dienen
    - Onveranderbaarheid : integriteit van de gegevens wordt beschermd
      - Ook elektronische communicatie kan hieronder begrepen worden

Bewijsmiddelen

- Definitie 'handtekening' : art. 8.1,2° BW
  - Opeenvolging van tekens met de hand, elektronisch of via ieder ander procedé
  - Waarmee een persoon zich identificeert (identificatiefunctie)
  - En waaruit zijn wilsuiting blijkt (confirmatiefunctie)
- Definitie 'elektronische handtekening' : verwijzing naar e-IDAS verordening
  - Gewone elektronische handtekening
  - Geavanceerde elektronische handtekening
  - Gekwalificeerde elektronische handtekening

Bewijsmiddelen

- Gewone elektronische handtekening
  - Identificatiefunctie
  - Confirmatiefunctie
  - Onaantastbare beoordeling door de rechter

Bewijsmiddelen

- Bewijs door getuigen : art. 8.28 – 8.29 BW
  - Behoud van de oude regeling, modernisering van de tekst
  - Integratie van de overlegging van schriftelijke verklaringen (art. 8.1,8° BW)

Bewijsmiddelen

- Bewijs door feitelijke vermoedens
  - Behoud van de oude regeling, modernisering van de tekst

Bewijsmiddelen

- Bekentenis : art. 8.30 – 8.32 BW
  - Behoud van de oude regeling, codificatie van reeds uitgewerkte beginselen, modernisering van de tekst
  - Meer aandacht voor de buitengerechtelijke bekendenis
    - Bevestiging dat deze dezelfde bewijswaarde heeft als de gerechtelijke bekendenis

Bewijsmiddelen

- Eed : art. 8.33 – 8.39 BW